Нечә јашајырсан, дидәркин?

ДӘРВИШ СӘНӘТКАР

Кимдир о? Бир вахтлар Гарабағ маһалынын чал-чағыр дәмләриндә дүнјаја көз ачдығы, инди јағылар әлиндә әсир олан мүгәддәс Шушамызын тој шәнликләриндә, Азәрбајчан мусигисевәрләринин ел јығнағы олан «Хары бүлбүл» фестивалларында тез-тез көрүрдүк ону. Маһир гармон чалан Илһам Кәримов бармагларыны дилләринә сыхыб назәнин көзәл кими ағладан, кәһ да вүсал дәминә јетмиш ашиг тәк шән ритмләр сәсләндирән үрәк һәмдәми, доғмача көрпәси Лејладан белә ајырмајан севимли гармону илә Гарабағын әтраф бөлкәләриндә, еләчә дә республикамыздан кәнарда—Күрчүстан торпағында, Болнисидә, Марнеулидә, Дманисидә кечән тој шәнликләриндән сорағы кәлирди онун. Һәлә еркән јашларындан бөјүк гардашы, маһир нағара чалан Меһманла бирликдә тој шәнликләриндә иштирак едән Илһам Кәримов аз бир мүддәт ичиндә мусиги хиридарларынын мәһәббәтини газанмыш, пилле-пилле мусигинин сирләринә јијәләнмишдир. Сәкизинчи синифдә охујаркән сәнәт биличиләринин диггәтини чәлб етмиш, Бакыја дә'вәт олунмуш, телевизијада соло концерт вермишдир.

Һәмишә өз тәвазөкарлығы илә сечилән, ше'р, сәнәт ашиги олан Илһам гармонла бәрабәр зәрб аләтләриндә, түтәкдә, сазда ел һаваларыны мәһарәтлә ифа етмәклә јанашы, һәм дә мусиги бәстәләјир.

Илһам ејни заманда јахшы идманчыдыр. Кичик јашларындан Шәрг дөјүш сәнәтинин сирләри илә марагланыб. Елә бу мараг сонралар ону Украјнаја—Полтава шәһәринә апарыб. Полтава шәһәриндә карате мәктәби кечиб. Артыг һәмин дөврдә әсл идманчы кими формалашан Илһам Кәримов Гарабағ торпағында мүнагишә сорағыны алыр, вәтәни Шушаја дөнүр.

Көнүллү олараг Шушада јарадылмыш милли баталјона үзв јазылыб. Шушанын чал-чағыр заманында мусигичи кими танынмыш Илһам, бу баталјонун тәркибиндә нечә-нечә һәлледичи әмәлијјатда иштирак едир, достлары арасында горхмаз дөјүшчү кими танынып, командирләри тәрәфиндән севилир. Дөјүшләр сәнкијәндә исә шад күнүнүн һәмдәми, дар күнүнүн мәлһәми олан гәлб сирдашы сәдәфли гармонунун сәдалары илә дөјүш јолдашларыны овундурур, гәләбә мүждәли күнләрә сәсләјир.

Чәбһә јолу Шушанын Нәбиләр кәндиндән, Кәркичаһан мүдафиәсиндән кечир, Фачиәли Дашалты әмәлијјатынын иштиракчысы кими бу дөјүшдә нечә-нечә икид јолдашынын шәһидә чеврилдијинин шаһиди олур. 8 мај Шуша фачиәсиндән сонра Шуша милис баталјонунун тәркибиндә Ағдәрә чәбһәсиндә дөјүшүр.

Илһам Кәримов һазырда Бакыда фәалијјәт көстәрән мәдәнијјәт ше'бәсиндә, халг ансамблында чалышыр, тез-тез чәбһә бөлкәләринә кедир. Һәрдән сөһбәт дүшәндә Илһам өзүнү «дәрвиш сәнәткар» адландырыр. Нијәсини сордугда чавабы бу олур: «Елиндән, јурдундан дидәркин дүшмүш бир сәнәткар дәрвиш дејилми?».

Һәр дәрвишин бир мүгәддәс зијарәткаһы вар вә һәр бир дәрвиш нә вахтса өзүнә һәмдәм билдији зијарәткаһына дөнүр. Сән дә гајыдачагсан өз Шушана, Илһам гардашым!

Рамиз ОҒУЗБӘЈЛИ.

ШАИР ӘЛИ НӘЗМИНИН ХАТИРӘСИ ӘБӘДИЛӘШДИРИЛИР

Азәрбајчан һөкумәти көркәмли сатира устасы, «Молла Нәсрәддин» әдәби мәктәбинин истe'дадлы нүмајәндәси Әли Нәзминин хатирәсини әбәдиләшдирмәк мәгсәди илә гәрар гәбул етмишдир. Назирләр Кабинетинин мәтбуат мәркәзиндә АзәрТАЧ-ын мүхбиринә билдирмишләр ки, Бакынын күчәләриндән биринә шаирин адынын верилмәси вә онун Фәхри Хијабандакы гәбринин үстүнүн көтүрүлмәси барәдә шәһәр ичра һакимијјәтинә тапшырыг верилмишдир. Гәрара әсасән М. Ә. Рәсулзадә адына Бакы Дөвләт Университети журналистика факүлтәсинин бир нәфәр фәргләнән тәләбәси үчүн Ә. Нәзми адына тәгауд тә'сис едиләчәк, шаирин сечилмиш әсәрләри јени тәртибдә нәшр олунача, онун вахтилә Кәнчәдә јашадығы бинаја хатирә лөвһәси вурулачагдыр.

Редаксијанын почтундан

Гурбан МУСАЈЕВ,
Газах.

МӘН

Анам дағда доғуб мәни—
Тәбиәтин оғлујам мән.
Бәдхаһлары көрмәз көзүм,
Хош нијјәтин оғлујам мән,

Ағыр елим-обам олуб,
Исти, раһат јувам олуб.
Молла Пәнаһ бабам олуб,
Ше'ријјәтин оғлујам мән.

Јаранмадым оду сөнүк,
Олмамышам торпаға јүк.
Зөвгү бөјүк, ешги бөјүк,
Бир милләтин оғлујам мән.

Гурбан шадды һәр баһар, гыш,
Көзүндә шимшәк ојнамыш,
Одда-аловда гајнамыш,
Халгын мәтин оғлујам мән,
Бу милләтин оғлујам мән!

ТӘМИЗЛИК

Тәмизлик—һәјата, бизә кәрәкдир,
Тәмизлик—ешг илә вуран үрәкдир.
Тәмизлик—дуз-чөрәк, һалал чөрәкдир,
Тәмизлик—һеч һарам тикәни севмир.

Тәмизлик—көзәллик, күллүк демәкдир,
Тәмизлик—тој-бајрам, шәнлик демәкдир.
Тәмизлик—хәлгилик, еллик демәкдир,
Тәмизлик—кәндәлән чәкини севмир.

Тәмизлик—ал кејиб кәлән сәһәрдир,
Тәмизлик—зәһмәтдир, ишдир, һүнәрдир,
Тәмизлик—өмүрдән галан әсәрдир.
Тәмизлик—гурмагдыр, сөкәни севмир,

Тәмизлик—гүдрәтдир, гүввәдир, һаггдыр,
Тәмизлик—икидә арха-јарагдыр,
Тәмизлик—јол үстә јанан чырагдыр,
Тәмизлик—һис-пасы, ләкәни севмир!

ЈОХДУ

Бағланды Истису, кетди о Туршсу,
Даһа Шушам, Чыдыр дүзүм дә «јохду».
Әсир дүшдү нечә кәлиним, гызым,
Лаләм—бу рүсваја сөзүм дә јохду.

Киши мејл едәрми һеч ағламаға,
Үрәк нечә дөзсүн чал-чарпаз дағаʔ
Гисас алмаг үчүн сирр сахламаға,
Чанымда дәјанәт, дөзүм дә јохду.

Ким ки, стол үчүн сатыр вәтәни,
Дүшүнмүр минләрлә өлүб-итәни.
Бу азар да вахтсыз көчүрүр мәни,
Бир дә кәрәчәксән изим дә јохду.

ЗӘҺЛӘМ КЕДИР

Ганмајыб, сөз арасындан
Тез чыхандан зәһләм кедир.
Әләбәхан, рүшвәт уман
Сәј дивандан зәһләм кедир.

Үздән күлән, үздән јанан,
«Сән әл!» дејиб һаггы данан.
Инсанлары шејтан санан
Бәдкүмандан зәһләм кедир.

«Бөјүкләрә» һеј баш әјән,
Кичикләрә, «сән сус!» дејән,
Елә сөјүб, елдән јејән
Гудурғандан зәһләм кедир.

Јени китаб

«АЈЛЫ ЧЫҒЫР»

Рафиг Јусифоғлунун «Ајлы чығыр» китабы илк андан диггәти чәкир, балача ушагларын зөвгүнү охшајачағындан хәбәр верир.

Ше'р топлусу форма вә мәзмун чәһәтдән зәнкиндир. Шаир кәнч охучуларында вәтәнин јералты вә јерүстү сәрвәтләринә, хүсусилә тарихи абидәләринә јүксәк мәһәббәт һисси ашыламаға чалышыр. «Бу гобу, дашлы гобу», «Лајлај Гәбәләм, лајлај», «Өрәнгала», «Кәмигаја», «Хочамсахлы галасы» вә башга ше'рләр бәдии үмумиләшдирмә күчүнә маликдирләр, фикрин образлы ифадәси, тарихи абидәләрин јығчам бәдии рәсминин јарадылмасы илә фәргләнирләр.

Шаир әсрләрин јадикары Кәмигаја абидәсинин тарихи-естетик гијмәтини усталыгла верир:

Кәмигаја—бабаларын
Нәвәләрә даш кағызы.
Кәмигаја—бизим улу
Халгымызын јаш кағызы.

«Јанардағ» ше'риндә бәдии мә'наландырма күчлүдүр. Абшерон торпағынын бир бучағында тәбии газын аловландығы јер Јанардағ адланыр. Бу һамыја мә'лумдур. Лакин шаир бу ади көрүнән һадисәјә јүксәк поетик мә'на верир: «О бизим јурдумузун јанар абидәсидир». Бу типли ше'рләрдә шаир јурдумузун һәр дашынын, һәр галасынын бир зәнкин тарих олдуғуну, бабалардан јадикар галдығыны бәдии васитәләрлә, ајдын ушаг дили илә јени нәслә чатдырыр.

Рафиг Јусифоғлунун ше'рләриндә ушаг психолокијасына, ушаг дилинә бәләдлик ајдын дујулур. О, ушагларын нечә лүғәт фондуна вә сөз еһтијатына саһиб олдугларыны јахшы билир. Ше'рләринин бәдии материалыны мәһз һәмин фонддан көтүрүр.

Рафиг Јусифоғлунун јарадычылығында тәбиәт ше'рләри мүһүм јер тутур. Санки шаир бүтүн һәјатыны тәбиәтин гојнунда—мешәләрин дәринлијиндә, чај кәнарында, дағ зирвәләриндә, дәниз саһилиндә, күлләрин, чичәкләрин арасында кечирир, онларла бир нәфәс алыр. Чох күман ки, белә фәал мүшаһидәләр шаирин күндәлик јарадычылыг вәрдишләринә чеврилмишдир. Ајдын бир һәгигәтдир ки, тәбиәтин дилини-сиррини билмәјән шаир ушагларда бәдии-естетик тәфәккүрү инкишаф етдирә билмәз. Одур ки, Рафиг Јусифоғлу ушаглара нәбатат биликләрини бәдии сөзүн вәһдәтиндә чатдырыр. «Ајлы чығыр» китабында бу типли ше'рләр чохдур.

Илдырым ГАСЫМЛЫ,
филолокија елмләри намизәди.

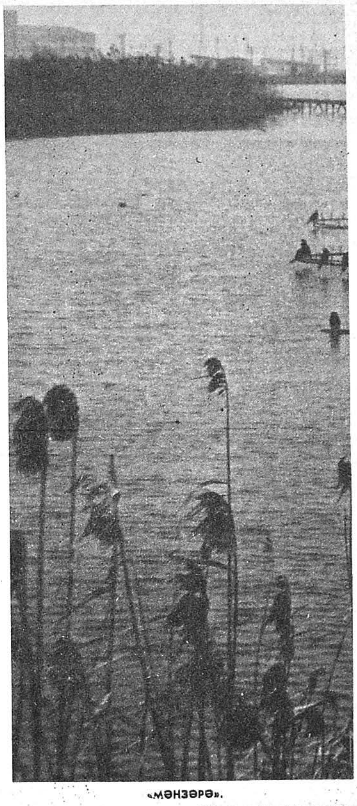

«МӘНЗӘРӘ».

Фотоетүд Ә. Садыговундур.

ВЕТЕРАНЛАРЛА КӨРҮШ

Учар рајон ичра һакимијјәтинин ичлас салонунда әмәк вә мүһарибә ветеранлары илә көрүш кечирилмишдир. Јығынчағы ачан рајон ичра һакимијјәтинин башчысы Рәшид Меһдијев демишдир ки, арха чәбһә өн чәбһәјә мөһкәм дајаг олмаса, гәләбәмиз дә чәтинләшәр. Бу јолда биз ветеранларымыздан чох шеј көзләјир, онлара архаланырыг. Она да әмин ола биләрсиниз ки, сизләрә гајғыны даһа да артырачаг, раһат јашамағыныз үчүн әлимиздән кәләни әсиркәмәјәчәјик.

Сонра ветеранлар шурасынын сәдри Мәммәдсалеһ Һәсәнов гаршылашдыглары чәтинликләрдән данышды. Деди ки, пенсијаларын верилмәсиндә һеч бир гајда-ганун көзләнилмир. Ветеранлара лазыми гајғы көстәрилмәдијинә көрә, онлар рајонун ичтимаи һәјатындан кәнарда галыблар. Нәглијјатдан пулсуз истифадә едә билмирләр. Бу барәдә автонәглијјат мүәссисәсинә дәфәләрлә мүрачиәт етсәк дә, һеч бир нәтичәси олмајыб.

Көрүшдә бир сыра әлагәдар идарә вә мүәссисә рәһбәрләри чыхыш едиб билдирмишләр ки, галдырылан мәсәләләрлә бағлы тезликлә лазыми тәдбирләр көрүләчәкдир.

Күлмаја ҺҮСЕЈНОВА,
Учар рајону.

ГАРАБАҒ БӨЛКӘСИНДӘ ИЛК МӘДРӘСӘ

Јевлахда иншасы баша чатдырылмыш мәдрәсә Гарабағ бөлкәсиндә илк дини мәктәб олачагдыр. Бурада Гафгаз Мүсәлманлары Идарәсинин али ислам мәдрәсәси фәалијјәтә башлајачагдыр.

АзәрТАЧ.

М. Рәсулзадә адына Бакы Дөвләт Университетинин тәтбиги ријазијјат факүлтәсинин III курс тәләбәси **Һејдәр Гүдрәт оғлу Шаһвәрәновун** адына верилмиш 48-91 нөмрәли тәләбә билети итдији үчүн е'тибарсыз сајылыр.

ДҮНЈА... ДҮНЈА...

БРАЗВИЛ: Конго Милли Мәчлиси јени инзибати бөлкү һаггында ганун лајиһәсини тәсдиг етмишдир. Бу сәнәдә көрә өлкә доггуз инзибати вилајәтә бөлүнүб. Пајтахт шәһәри Бразвил исә мухтар вилајәт статусуну сахлајыр. Јени ганунунун мәгсәди десентрализасијаны тә'мин етмәк, ејни заманда јерли һакимијјәт органларыны мүмкүн гәдәр әһалијә чох јахынлашдырмагдыр.

ЛИХТЕНШТЕЈН: Дүнјада ән чаван һөкумәт башчысы Авропанын кичик өлкәләриндән сајылан Лихтенштејн кнјазлығынын баш назири 28 јашлы Марио Фрикдир.

Баш назир Балтсерса шәһәринин сакинидир. Һүгуг доктору олан атасы малијјә ширкәтинин директорудур. Кәнч сијасәтчинин һадисәләрә мүасир бахышлары, интеллектуал сәвијјәси инди чохларынын диггәт мәркәзиндәдир.

Һөкумәт башчысы өзүнү «либерал вә сосиал мүһафизәкар» адландырыр.

Марио Фрик кабинетинин үзвләри дә кәнчләрдән ибарәтдир. Онларын јаш һәдди 28—35 арасындадыр. Кабинет үзвләринин беш нәфәриндән икиси гадындыр.

Гејд етмәк лазымдыр ки, јени баш назирин хидмәти автомобили јохдур. О, ичтимаи нәглијјатдан истифадә етмәји үстүн тутур.

ЛОНДОН: Британија игтисадијјатынын перспективләри сон он илдә даһа да јахшылашачаг. Әксәр мүшаһидәчиләрин прогнозларына көрә јахын вахтларда игтисади јүксәлиши бахымындан Британија инкишаф етмиш өлкәләр арасында биринчи јерә чыхачагдыр. Ширкәтләрин јүксәк рентабеллији вә инфлјасијанын ашағы олмасы илә әлагәдар өлкәјә тез бир заманда јапон вә Америка фирмаларынын сәхавәтли инвестисијалар ахыны көзләнилир.

ФИДЖИ: Јахын күнләрдә өлкәдә Фиджинин јени президентинин андчимә мәрасими кечирилмишдир. 730 мин әһалиси олан бу дөвләтин Бөјүк Башчылар Шурасы онун намизәдлијини јекдилликлә тәсдигләмишдир. 73 јашлы Мара Камисесе јүксәк дөвләт күрсүсүндә өтән илин сонунда АБШ-да лејкимијадан мүаличә олунаркән дүнјасыны дәјишмиш президент Пенаја Ганилауну әвәз едир.

ТОКИО: Јапонијанын баш назири Морихирио Хосакава 240 нәфәр танынмыш јапон гадыны илә көрүш заманы билдирмишдир ки, јахын вахтларда али мәһкәмәнин үзвү гадын олачагдыр. Парламентин тәсдигиндән сонра бу јер Хисако Такахасијә һәвалә едиләчәкдир.

Токио Университетини битирән Хисако әввәлләр Әмәк Назирлијиндә гадынлар вә кәнчләр департаментинин рәһбәри олуб. Онун 66 јашы вардыр.

Үмумијјәтлә, өлкәдә јүксәк һакимијјәт даирәләриндә чалышан гадынларын сајы артмагдадыр. Һазырда Назирләр Кабинетинин үч үзвү, о чүмләдән, өлкә парламенти ашағы палатасынын спикери дә гадындыр.

Мәнзум фелјетон

НИЈӘ ДИНМӘЈӘК?

Јан, динмә, сән аллаһ!
Ган, динмә, сән аллаһ!
Һәг сөјләмиш олсан,
Дан, динмә, сән аллаһ!..

Әләкбәр САБИР.

Бир ушаг бөјүјү тәһгир ејләди,
Бөјүк чавабыны удду, чејнәди.
Сорушан олмады: «Нә олуб, нәдиʔ».
«Сусмаг ки, гызылдыр»,—сөјләјиб мән дә,
Ағзымда дилими салдым кәмәндә.

Бир бөјүк, ушаға елә гышгырды,
Көрпә үрәјинин телини гырды.
Башымыз үстүндән Аллаһ бахырды..
Сусду ешидәнләр... «Сус!»—дејиб мән дә,
Ағзымда дилими салдым кәмәндә.

Базарда мөһтәкир көр нә едир, нә:
Сатыр ит-пишији фил гијмәтинә.
Полис дә көз вурур, дөјмир шәстинә—
Көрәнләр лал олду... Әснәјиб мән дә,
Ағзымда дилими салдым кәмәндә.

Наданлар һај салды: «Аранлы-дағлы,
Довшантәк горхагдыр бу гарабағлы».
Бир сүрү чанларыг биз ағзы бағлы—
Ешитдик... Көзүмү чох дөјүб мән дә,
Ағзымда дилими салдым кәмәндә.

Күнләримиз кечир гаралы-ағлы,
Көчүмүз јолдадыр, синәмиз дағлы.
Һаггы ахтармасаг әли чырагды—
Сусанлара бахыб сусанда сән дә,
Гарабағ өмүрлүк дүшәр кәмәндә!

Давуд ДӘМИРЛИ.

Рәссамын блокнотундан

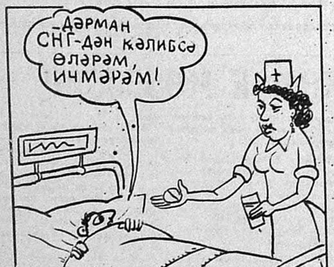
—Дәрман СНГ-дән кәлибсә өләрәм, ичмәрәм!

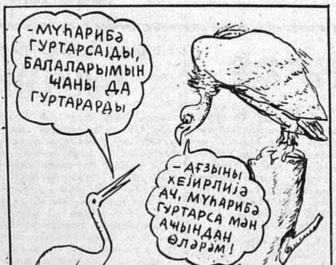
-Мүһарибә гуртарсајды, балаларымын чаны да гуртарарды
—Ағзыны хејирлијә ач, мүһарибә гуртарса мән ачындан өләрәм!

Рәссам БУЛУД.

ҺӘР ЧИЧӘКДӘН БИР ЛӘЧӘК

О билик чох јахшыдыр ки, онун васитәсилә өз наданлығындан гача биләсән.

Сән'ан ГӘЗНӘВИ.

О адам ки, билир вә билији илә башгаларыны һејран едир, о, алимдир, она еһтирам един. О адам ки, билир вә билијинә күвәнмир, о өзүндән хәбәрсиздир, ону тәнгид един. О адам ки, билмир вә өјрәнмәјә чәһд едир, о, зәһмәткешдир, она көмәк един. О адам ки, билмир вә өјрәнмәк дә истәмир, о, ағылсыздыр, ондан узаг олун.

Н. ТУСИ.

Адамлар һаггында дејилдији кими,—китабы да кејиминә көрә гаршылајыр, ағлына көрә јола салырлар.

Н. МУРАТОВ.

Истe'дадсыз јазычы ахсаг әскәрә бәнзәр.

Ф. М. ДОСТОЈЕВСКИ.

Ағыллы, башга бир ағыллынын фикри илә һәмишә разылашар. Сарсаг исә нә ағыллы, нә дә сарсаг адамын фикри илә разылашар.

АРИСТОТЕЛ.

Ајрыча бир фәрд даһи дә олса, милләтдән ағыллы олмаға гадир дејил.

О. БАЛЗАК.

Ән камил ағыл—ола биләчәк вә ола билмәјәчәк шејләри бир-бириндән ајыра билмәкдир.

БЕЈДӘБА.

Ити ағыла малик олмаг һәлә чох аздыр, бундан истифадә етмәји бачармаг лазымдыр.

Р. ДЕКАРТ.

Өзкә ағлына үмид бағлајан чох узаға кедә билмәз.

Ј. КАМАЛ.

Евдарлыг

«ҺӘЈАТ»ЫН МӘСЛӘҺӘТ КУШӘСИ

Емалланмыш ваннаны кимјәви туршулар вә «Пемоксол» типли јујучу васитәләрлә сүртүб јумаг мәсләһәт көрүлмүр. Чүнки бу маддәләр емалы корлајыр.

⁂

Метал гутулардакы, габлардакы хошакәлмәз ији арадан галдырмаг үчүн онлары ејни бәрабәрдә исти су вә сиркәдән һазырланмыш гарышыгла јахалајыб јумаг лазымдыр.

⁂

Диби јанмыш газаны тәмизләмәк үчүн суја чај содасы, јахуд соған (ики литр суја бир чај гашығы сода, ја да 2—3 баш соған) салыб гајнатмаг мәсләһәтдир.

Пасланмыш чугун габлары тәмизләмәк үчүн онларын ичинә ири дуз төкүб одун үзәриндә мөһкәм гыздырмаг лазымдыр.

Әкәр чөрәји дибинә ванилин сәпилмиш газанда сахласаныз о, хош әтрини вә дадыны итирмәз.

⁂

Рәнкли палтарлары машында јујаркән солмасын дејә, суја ики хөрәк гашығы дуз әлавә етмәк олар.

⁂

Еластиклијини итирмиш губканы бир нечә саат сиркәнин ичәрисиндә сахлајыб сонра илыг су илә јусаныз о әввәлки кими тәзә вә јумшаг олар.

«Һәјат» гәзетинин коллективи мәшһур хејријјәчи Јелмар Мәммәдова әмиси оғлу

ИСА ИСКӘНДӘР ОҒЛУ МӘММӘДОВУН

Гарабағын Тәртәр чәбһәсиндәки дөјүшләрдә икидликлә шәһид олмасы мүнасибәтилә дәрин һүзнлә башсағлығы верир.

Аллаһ рәһмәт еләсин!

БАШ РЕДАКТОР: Ә. ӘФГАН.

ҮНВАН: 370146. Бакы—146, Мәтбуат проспекти, 529-чу мәһәллә.
ТЕЛЕФОНЛАР: Баш редактор—38-25-45; баш редакторун мүавинләри—38-12-47; 38-12-48; мәс'ул катиб—39-00-04; ше'бәләр: игтисадијјат—38-32-55; сијасәт—39-07-88; мәдәнијјәт—39-01-55; информасија вә реклам—39-01-55; мәктублар—39-00-04.

Гәзетин һесаб нөмрәси беләдир: Бакы Сәнаје Инвестисија Банкынын Нәсими рајон ше'бәси, һес аб: 1609887; код 501145.

Азәрбајчан Республикасы Дөвләт Мәтбуат Комитәсиндә гејдә алынмышдыр.

Гәзетдә һәр кәсин душүндүјү кими јазмаг ихтијары вар.

Әлјазмалар кери гајтарылмыр, онлара рә'ј верилмир.

Тираж 6981 Сифариш 853 Индекс 66827

Гәзет «Азәрбајчан» нәшријјатынын јығма сехиндә јығылыб, офсет үсулу илә чап олунур.

Чапа имзаланмалыдыр 16.00 Чапа имзаланмышдыр 16.00.

М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 Ч. 1 2 3 4 5 6 7 8